

УДК 343.1; 343.2-9

Михайло ГУЗЕЛА

Національний університет "Львівська політехніка",
доцент кафедри міжнародного та кримінального права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук, доцент
mykhailo.v.huzela@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-2254-6990

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА КРИМІНАЛЬНО-ПРОТИПРАВНИХ ПОСЯГАНЬ НА СУДДІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ НИМИ ПРАВОСУДДЯ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ: ВІТЧИЗНЯНІ РЕАЛІЇ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

<http://doi.org/10.23939/law2025.46.087>

© Гузела М., 2025

У статті досліджуються ключові особливості запобігання та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів як учасників кримінального провадження під час здійснення ними правосуддя, зокрема, на етапі постановлення ними судових рішень у кримінальних провадженнях, в контексті забезпечення їхньої безпеки. На основі вивчення закордонного досвіду щодо шляхів розв'язання зазначеної проблеми в кримінальному процесі констатовано, що ключовими особливостями кримінально-протиправних посягань на суддів є: фізичні посягання, психологічний вплив, посягання на власність, посягання інформаційно-технологічного характеру тощо.

Автор визначив основні фактори, які зумовлюють вразливість суддів до кримінально-протиправного впливу, проаналізував типові форми кримінально-протиправних посягань на суддів, їх причинно-наслідковий механізм. У статті досліджено нормативно-правову базу забезпечення безпеки суддів в Україні та міжнародно-правові стандарти у цій сфері. Запропоновано комплексний підхід до формування багаторівневої системи захисту суддів, що становить інституційні, організаційно-правові та технічні заходи профілактики кримінально-протиправних посягань. Окрема увага присвячена питанням раннього виявлення загроз можливих посягань та ефективного реагування на них.

Проведений у статті аналіз міжнародного досвіду з запобігання та профілактики кримінально протиправних посягань на суддів у кримінальному провадженні є неоціненним для нагальної потреби вдосконалення інституту запобігання скоєнню кримінальних правопорушень щодо суддів, оскільки на сьогодні в Україні нагальною є потреба вироблення дієвої системи охорони та захисту аналізованих учасників кримінального провадження, з огляду на те, що немає дієвого механізму реалізації відповідного законодавства. На основі аналізу прикладів міжнародного досвіду із запобігання та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів під час здійснення ними правосуддя у кримінальних провадженнях сформульовано законодавчі рекомендації щодо вдосконалення системи забезпечення безпеки суддів в Україні.

Ключові слова: захист суддів, безпека суддів, кримінальне провадження, кримінально-протиправне посягання, кримінальне правопорушення, попередження кримінальних правопорушень, профілактика кримінальних правопорушень, правосуддя, судова влада.

Постановка проблеми. Проблема забезпечення безпеки суддів під час постановлення ними судових рішень набуває особливої актуальності в контексті зростання кількості кримінально-протиправних посягань на представників судової влади. Статистичні дані за останні роки наочно демонструють тривожну тенденцію щодо збільшення кількості протиправних посягань на суддів в Україні. За інформацією Вищої ради правосуддя, щороку фіксується понад 200 повідомлень про втручання у діяльність суддів, погрози, пошкодження майна та інші форми тиску [1]. Особливо вразливими є судді, що розглядають т. зв. “резонансні” кримінальні провадження, а також кримінальні провадження, пов’язані з корупцією високопосадовців, з організованою злочинністю, т. зв. “політично вмотивовані” кримінальні провадження.

Треба зазначити, що ефективне функціонування судової системи, зокрема у сфері кримінального провадження, безпосередньо залежить від створення умов, за яких судді мають можливість ухвалювати судові рішення без будь-якого впливу зовнішніх чинників. Гарантована Конституцією України незалежність судової влади може бути реалізована лише за умови реального забезпечення особистої безпеки суддів та членів їхніх сімей. Брак дієвих механізмів захисту суддів від протиправних посягань призводить до порушення принципу справедливого правосуддя та підриває авторитет судової влади в суспільстві. На жаль, за понад тридцять років дії чинного Закону України “Про захист працівників суду і правоохоронних органів” так і не були розроблені дієві механізми реалізації низки його норм [18].

Зазначена проблема набуває особливої гостроти у зв’язку з появою нових форм кримінально-протиправного впливу на суддів, зокрема, з використанням інформаційних технологій, соціальних мереж та інших засобів комунікації. Це потребує розробки нових підходів до організації системи безпеки суддів, яка враховувала б сучасні виклики та загрози.

Аналіз дослідження проблеми. Проблематика попередження та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів під час здійснення ними кримінального провадження, а також забезпечення захисту та безпеки суддів була предметом дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців у галузі кримінального процесу та кримінології. Зокрема, кримінологічні та кримінально-правові проблеми протидії кримінальним правопорушенням проти суддів досліджували В. Борисов, А. Маломуж, Л. Палюх, В. Тютюгін, С. Мірошніченко, М. Шепітько та ін. Питання кримінально-правового захисту суддів вивчали М. Погорецький, Д. Кондратюк, Н. Шукліна, В. Ковальський, С. Прилуцький, Л. Виноградова та ін. Міжнародно-правові аспекти захисту суддів розглядали у своїх працях М. Савчин, С. Шевчук, В. Городовенко та ін. Проблеми організаційного забезпечення безпеки суддів досліджували О. Калашник, С. Обрусна, І. Марочкін та ін.

Серед зарубіжних дослідників вагомий внесок у розробку теоретичних та практичних аспектів забезпечення захисту та безпеки суддів зробили Т. Робертс (T. Roberts), К. Санстейн (C. Sunstein), Дж. Хейдон (J. Haydon), С. Мурасакі (S. Murasaki), Р. Кларк (R. Clarke) та ін.

Аналіз наукових публікацій свідчить про те, що питання протидії кримінальним правопорушенням щодо суддів, які здійснюють правосуддя в процесі кримінального провадження, а також їхнього захисту та безпеки розглядаються переважно в контексті загальних проблем забезпечення незалежності судової влади. Водночас певною мірою недостатня увага надається специфіці забезпечення захисту та безпеки суддів, а також протидії кримінальним протиправним посяганням на суддів у кримінальному провадженні саме на етапі, що передуює постановленню ними судового рішення. Недостатньо надано уваги також особливостям запобігання та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів у сучасних умовах цифровізації судочинства.

Треба зазначити, що особливий науковий інтерес сьогодні викликають дослідження, присвячені психологічним аспектам забезпечення безпеки суддів та оцінці ризиків задля протидії скоєнню кримінальних правопорушень. Зокрема, вартує особливої уваги науковий пошук Дж. Скейлза (J. Scales), який запропонував методику оцінки ризиків можливих кримінально-протиправних посягань на суддів, зокрема, під час кримінального провадження, яка ґрунтується на аналізі поведінкових патернів потенційних правопорушників [2, с. 157–179].

Метою дослідження є всебічний аналіз особливостей запобігання та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів у процесі здійснення ними правосуддя, зокрема, на етапі постановлення судового рішення у кримінальних провадженнях, а також визначення системних проблем у зазначеній сфері та формулювання науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення механізмів захисту представників судової влади в Україні від кримінально протиправних посягань.

Виклад основного матеріалу. Кримінально-протиправні посягання на суддів під час постановлення судового рішення в процесі кримінального провадження треба розуміти як суспільно небезпечні діяння, спрямовані на заподіяння шкоди життю, здоров'ю, майну судді або його близьких родичів, а також інші форми протиправного впливу, метою яких є перешкоджання здійсненню правосуддя або ж помста за професійну діяльність судді. Особливість таких кримінально-протиправних посягань полягає в тому, що вони здійснюються в кримінальному провадженні в процесі здійснення правосуддя.

На основі аналізу матеріалів судової практики та даних Вищої ради правосуддя можна класифікувати кримінально-протиправні посягання на суддів під час кримінального провадження за окремими критеріями, зокрема:

- За формою скоєння:
 1. Фізичні посягання (вбивство, тілесні ушкодження, викрадення, незаконне позбавлення волі).
 2. Психологічний тиск (погрози, залякування, шантаж, переслідування).
 3. Матеріальні посягання (пошкодження або знищення майна судді).
 4. Інформаційно-технологічні посягання (кібератаки, втручання в електронні системи, несанкціонований доступ до інформації).
- За часом скоєння в кримінальному провадженні щодо процесу здійснення правосуддя:
 1. Посягання до початку судового засідання.
 2. Посягання під час судового засідання.
 3. Посягання під час перебування у нарадчій кімнаті в процесі ухвалення судового рішення.
 4. Посягання безпосередньо перед оголошенням судового рішення.
 5. Посягання після оголошення судового рішення як форма помсти.
- За суб'єктом складом:
 1. Посягання з боку учасників судового процесу (сторін, осіб).
 2. Посягання з боку організованих злочинних груп.
 3. Посягання з боку осіб, не пов'язаних безпосередньо з конкретним кримінальним провадженням.
 4. Посягання з боку представників органів влади або місцевого самоврядування.

За результатами дослідження, проведеного Центром суддівських студій, найбільш поширеними формами посягань на суддів в Україні є: погрози фізичної розправи (34 %), пошкодження майна (22 %), публічні образи та дискредитація (19 %), кібератаки (12 %), фізичне насильство (8 %), інші форми (5 %) [3; 18].

Показово, що за останні п'ять років структура посягань істотно змінилася, оскільки значно зросла частка інформаційно-технологічних посягань, які в умовах цифровізації судочинства становлять особливу небезпеку для незалежності суддів під час здійснення правосуддя. Справді, цифровізація судочинства породила нові загрози вразливості для суддів, зокрема:

- ризики несанкціонованого доступу до електронних файлів кримінальних проваджень;
- ризики можливої модифікації тексту судового рішення в електронних системах;
- витік персональних даних суддів через недосконалість або вразливість інформаційних систем;
- DDoS-атаки на судові портали задля блокування доступу до судових рішень;
- несанкціоноване встановлення програмного забезпечення в комп'ютерні системи суддів для отримання закритої інформації [4].

Феннел і Гофман (Fennell & Hoffman) у своєму науковому дослідженні зазначають, що кібератаки на судові інформаційні системи здебільшого спрямовані саме на етап постановлення суддею судового рішення під час кримінального провадження, коли судові документи проходять стадію підготовки і ще офіційно не проголошені [5].

Ризик кримінально-протиправних посягань на суддів під час кримінального провадження зумовлюється комплексом взаємопов'язаних факторів, які можна поділити на об'єктивні та суб'єктивні.

Об'єктивні фактори: специфіка кримінального провадження, яке розглядає суддя. Так, найвищий ризик кримінально-протиправних посягань спостерігається у кримінальних провадженнях, пов'язаних з організованою злочинністю, корупцією високопосадовців, тероризмом, наркозлочинністю. За даними Європейської асоціації суддів, рівень погроз суддям, які розглядають кримінальні провадження про кримінальні правопорушення, скоєні організованими злочинними групами чи злочинними організаціями, у 3,5 раза вищий, порівняно з іншими категоріями кримінальних проваджень [6].

Істотно впливає на підвищення ризиків кримінально-протиправних посягань на суддів під час кримінального провадження соціально-політична ситуація в державі. Зокрема, в умовах політичної нестабільності, збройних конфліктів, поляризації суспільства істотно зростають ризики кримінально протиправних посягань щодо суддів як інструменту політичної боротьби.

Стан судової системи. Низький рівень довіри до судової влади, корупційні скандали, відсутність прозорості судових процедур призводять до зростання невдоволення судовими рішеннями і, як наслідок, збільшують ризик протиправних посягань.

Недосконалість системи безпеки судів. Недостатнє технічне оснащення, брак ефективних протоколів реагування на загрози, нестача кваліфікованого персоналу служби судової охорони.

Цифровізація судочинства без належного забезпечення інформаційної безпеки створює нові вразливості для суддів.

Суб'єктивні фактори: особистісні характеристики судді. Рівень професійної підготовки, психологічна стійкість, наявність конфліктів інтересів, особисті зв'язки.

Поведінка судді в процесі. Стиль комунікації з учасниками процесу, здатність контролювати емоції, вміння ефективно управляти судовим засіданням.

Обізнаність судді щодо потенційних загроз та навички реагування на них.

Дослідження, проведене К. Джонсоном (K. Johnson) та групою науковців з Гарвардського університету, виявило, що найсильнішими предикторами ризику посягань на суддів є: характер справи (коефіцієнт кореляції 0,78), історія погроз у минулому (коефіцієнт кореляції 0,62) та публічність судового процесу (коефіцієнт кореляції 0,55) [7].

Основними причинами кримінально-протиправних посягань на суддів під час постановлення судового рішення є:

- прагнення вплинути на зміст судового рішення через залякування або шантаж;
- помста за несприятливе судове рішення або очікування такого рішення;

демонстрація сили та безкарності з боку злочинних організацій;
політична мотивація – спроба дискредитувати судову владу, підірвати її авторитет;
особисті мотиви – помста за реальну чи уявну несправедливість, психічні розлади.

Ван Ейкен (Van Aaken) у своїх дослідженнях вказує, що в країнах з перехідною економікою та нестабільними демократичними інститутами спостерігається особливо високий ризик політично мотивованих посягань на суддів [8].

Міжнародне співтовариство надає значну увагу питанням забезпечення незалежності та безпеки суддів. Ключові міжнародно-правові стандарти у цій сфері викладені в таких документах:

Основні принципи незалежності судових органів (схвалені резолюціями Генеральної Асамблеї ООН 40/32 та 40/146) передбачають, що держави мають забезпечувати належні умови для безпечного виконання суддями своїх функцій і захищати їх від будь-яких актів насильства чи погроз [9].

Бангалорські принципи поведінки суддів підкреслюють, що для ефективного здійснення правосуддя судді повинні бути захищені від будь-якого неправомірного впливу [10].

Рекомендація CM/Rec(2010)12 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки містить положення про те, що “безпека суддів повинна бути першочерговим обов'язком держави” і рекомендує вживати “особливих заходів для захисту суддів, яким загрожує або які вже зазнали фізичних або психологічних погроз” (п. 38) [11].

Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів зазначає, що держава має забезпечити фізичну безпеку суддів, особливо у випадках розгляду серйозних кримінальних справ [12].

Аналіз міжнародного досвіду дає змогу виділити кілька моделей забезпечення безпеки суддів, які можуть бути адаптовані до українських реалій:

Американська модель характеризується наявністю спеціалізованого федерального органу – Служби Маршалів США (U.S. Marshals Service), яка відповідає за безпеку федеральних суддів та членів їхніх сімей. Служба здійснює комплексний захист, що містить:

- цілодобову охорону резиденцій суддів з високим ступенем загрози;
- моніторинг підозрілих комунікацій та загроз в онлайн-просторі;
- обладнання домівок суддів системами безпеки;
- охорону під час переміщень;
- періодичну оцінку ризиків [13].

Особливістю американської моделі є також створення Національного центру судової безпеки (National Center for Judicial Security), який здійснює аналітичну роботу, розробляє рекомендації та проводить навчання персоналу з питань безпеки судів.

Італійська модель сформувалася в умовах протидії мафіозним структурам і передбачає високий рівень захисту магістратів (суддів та прокурорів), які розглядають справи про організовану злочинність. Ключовими елементами моделі є:

- створення спеціальних “антімафіозних” судів з посиленою охороною;
- цілодобовий супровід суддів та членів їхніх сімей;
- надання броньованих автомобілів;
- спеціально обладнані захищені резиденції для суддів, які розглядають справи мафії;
- ротація суддів для мінімізації ризиків корупції та впливу [14].

Німецька модель базується на диференційованому підході до оцінки ризиків. Залежно від рівня загрози (від 1 до 4) суддям надається відповідний рівень захисту:

- рівень 1 (базовий): стандартні заходи безпеки в суді;
- рівень 2 (підвищений): посилена охорона в суді, моніторинг комунікацій;
- рівень 3 (високий): особиста охорона, захист резиденції, обмеження публічної інформації про суддю;
- рівень 4 (екстраординарний): цілодобова охорона, тимчасова зміна місця проживання, спеціальні заходи для членів сім'ї [15].

На особливу увагу заслуговує ізраїльська модель, яка сформувалася в умовах постійної терористичної загрози. Її особливостями є:

- функціонування спеціалізованого підрозділу “Нахшон” для забезпечення безпеки судів та суддів;
- комплексна система технічного захисту судів;
- особливий режим захисту персональних даних суддів;
- система ротації суддів у резонансних справах;
- постійний моніторинг загроз в інформаційному просторі [16].

Корисним для України може бути також досвід Колумбії, де в надзвичайних умовах протидії наркокартелям була створена спеціальна програма захисту суддів, що містить:

- анонімізацію суддів в особливо небезпечних справах;
- проведення судових засідань у спеціальних захищених приміщеннях;
- використання технологій для дистанційної участі судді в процесі;
- надання тимчасового житла в безпечних місцях;
- програми психологічної підтримки суддів та членів їхніх сімей [17].

Інституційна система забезпечення захисту та безпеки суддів в Україні охоплює:

1. Вищу раду правосуддя, яка розглядає повідомлення суддів про втручання в їхню діяльність та вживає заходів щодо забезпечення незалежності суддів.
2. Службу судової охорони – спеціальний державний орган у системі правосуддя, який забезпечує охорону та підтримання громадського порядку в судах, а також безпеку суддів та членів їхніх сімей.
3. Національну поліцію України, яка здійснює заходи щодо запобігання, виявлення і припинення протиправних посягань на суддів.
4. Службу безпеки України, що забезпечує державний захист суддів від терористичних загроз та протидіє іноземному впливу на представників судової влади.
5. Державну судову адміністрацію України, яка відповідає за матеріально-технічне забезпечення судів, у тому числі в частині створення належних умов для безпечного здійснення правосуддя.

Висновки. Отже, можна констатувати, що кримінально-протиправні посягання на суддів під час здійснення ними правосуддя, зокрема, в процесі кримінального провадження на етапі постановлення судового рішення становлять особливу загрозу для незалежності судової влади та для правосуддя загалом. Аналіз статистичних даних дає підстави констатувати тривожну тенденцію щодо збільшення кількості такого роду посягань, особливо у кримінальних провадженнях, пов’язаних з корупцією високопосадовців, організованою злочинністю та в т. зв. “політично вмотивованих” кримінальних провадженнях.

Сучасна структура кримінально-протиправних посягань на суддів характеризується зростанням частки інформаційно-технологічних загроз, пов’язаних із цифровізацією судочинства. Кібератаки, несанкціонований доступ до електронних файлів справ, витік персональних даних суддів через вразливості інформаційних систем становлять нові виклики для системи захисту та забезпечення безпеки суддів від кримінально протиправних посягань. Ризик кримінально-протиправних посягань на суддів зумовлюється комплексом взаємопов’язаних об’єктивних та суб’єктивних факторів, серед яких найвагомішими є специфіка кримінальних проваджень, соціально-політична ситуація в державі, стан незалежності судової системи, недосконалість системи забезпечення безпеки приміщень судів, особистісні характеристики суддів.

Аналіз міжнародного досвіду забезпечення захисту та безпеки суддів від кримінально-протиправних посягань дає змогу виділити низку ефективних у розв’язанні цієї проблеми моделей (зокрема, американську, італійську, німецьку, ізраїльську, колумбійську). Елементи зазначених

моделей охорони та захисту суддів від кримінально-протиправних посягань, безсумнівно, можуть бути адаптовані до українських реалій. На особливу увагу заслуговує диференційований підхід до оцінки ризиків та надання відповідного рівня захисту щодо конкретного судді (членів його родини).

Формування ефективної системи запобігання та профілактики кримінально-протиправних посягань щодо суддів під час кримінального провадження потребує комплексного підходу, який би поєднував інституційні, організаційно-правові та технічні заходи. Особливу увагу треба надати розробці механізмів раннього виявлення загроз, вдосконаленню системи оцінки ризиків та підвищенню рівня захисту інформаційних систем судів.

Вдосконалення нормативно-правового регулювання питань захисту та безпеки суддів від кримінально-протиправних посягань під час кримінального провадження повинно здійснюватися шляхом посилення відповідальності за скоєння кримінальних правопорушень щодо суддів чи втручання у їхню процесуальну діяльність, з одного боку, та розширення повноважень Служби судової охорони, а також законодавчого закріплення механізмів захисту персональних даних суддів та членів їхніх сімей.

Насамкінець, чи не найважливішим елементом системи попередження та профілактики кримінально-протиправних посягань на суддів у процесі кримінального провадження є істотне підвищення довіри суспільства до судової влади, забезпечення прозорості судових процедур, ефективна взаємодія з громадськістю та ЗМІ щодо питань судової безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вища рада правосуддя. Щорічна доповідь про стан забезпечення незалежності суддів в Україні за 2024 рік. Київ, 2025. 128 с.
2. Scales J. Risk Assessment for Judicial Officers: A Behavioral Analysis Approach. *Psychology, Public Policy, and Law*. 2020. Vol. 26(2). P. 157–179. DOI: 10.1080/13218719.2020.1742243
3. Центр суддівських студій. Безпека суддів в Україні: стан, проблеми та перспективи: аналітичний звіт. Київ, 2024. 76 с.
4. Петренко М. С. (2024). Інформаційна безпека судової влади в умовах цифровізації: правові та організаційні аспекти. *Право і безпека*. № 1(87). С. 45–52.
5. Fennell S., Hoffman P. (2021). Cybersecurity Threats to Judicial Systems: Targeting the Decision-Making Process. *Journal of Cybersecurity*. Vol. 7(2). P. 113–128. DOI: 10.1093/cybsec/tyab012
6. European Association of Judges. Report on Judicial Security in Europe. Brussels, 2023. 94 p.
7. Johnson K., Smith L., Williams T. (2020). Predicting Threats to Judges: A Multivariate Analysis. *Journal of Criminal Justice*. Vol. 68(3). P. 217–234. DOI: 10.1177/1043986219890205
8. Van Aaken A. (2021). The Judiciary Under Threat: Political Influences on Judicial Independence in Transition Countries. *European Journal of Law and Economics*. Vol. 52(2). P. 189–216. DOI: 10.1007/s10657-021-09701-w
9. Основні принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями Генеральної Асамблеї ООН 40/32 та 40/146 від 29 листопада та 13 грудня 1985 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201#Text (Дата звернення: 15.04.2025).
10. Бангалорські принципи поведінки суддів від 19 травня 2006 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text (Дата звернення: 15.04.2025).
11. Рекомендація CM/Rec(2010)12 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text (Дата звернення: 15.04.2025).
12. Висновок № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів для Комітету міністрів Ради Європи про стандарти незалежності судової влади та незмінюваність суддів. URL: https://court.gov.ua/userfiles/visn_1_2001.pdf (Дата звернення: 15.04.2025).
13. U.S. Marshals Service. Judicial Security Division Annual Report 2024. Washington D.C., 2025. 56 p. (Дата звернення: 13.04.2025).
14. Ministero della Giustizia. La protezione dei magistrati antimafia: rapporto annuale. Roma, 2024. 87 p. (Дата звернення: 13.04.2025).
15. Müller S. The German Model of Judicial Protection: Risk Assessment and Graduated Response. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*. 2020. Vol. 28(1). P. 42–61. DOI: 10.1007/s12027-019-00564-y (Дата звернення: 13.04.2025).

16. Israeli Ministry of Justice. Court Security in a High-Threat Environment: Best Practices. Tel Aviv, 2023. 108 p. (Дата звернення: 13.04.2025).
17. Programa de Protección de Jueces y Magistrados de Colombia. Informe de actividades 2020–2024. Bogotá, 2024. 123 p. (Дата звернення: 13.04.2025).
18. Гузела М. (2023). Шляхи вирішення проблеми запобігання кримінальним правопорушенням щодо окремих учасників кримінальних проваджень в Україні. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: “Юридичні науки”, № 2 (38). С. 200–208. URL: <https://doi.org/10.23939/law2023.38.200> (Дата звернення: 13.04.2025).

REFERENCES

1. High Council of Justice. Annual report on the state of ensuring the independence of judges in Ukraine for 2024. Kyiv, 2025. 128 p. [In Ukrainian].
2. Scales, J. (2020). Risk Assessment for Judicial Officers: A Behavioral Analysis Approach. Psychology, Public Policy, and Law. Vol. 26(2). P. 157–179. DOI: 10.1080/13218719.2020.1742243 [In English].
3. Center for Judicial Studies. Security of judges in Ukraine: state, problems and prospects: analytical report. Kyiv, 2024. 76 p. [In Ukrainian].
4. Petrenko, M. S. (2024). Information security of the judiciary in the context of digitalization: legal and organizational aspects. Law and Security. No. 1(87). P. 45–52. [In Ukrainian].
5. Fennell, S., Hoffman, P. (2021). Cybersecurity Threats to Judicial Systems: Targeting the Decision-Making Process. Journal of Cybersecurity. Vol. 7(2). P. 113–128. DOI: 10.1093/cybsec/tyab012 [In English].
6. European Association of Judges. Report on Judicial Security in Europe. Brussels, 2023. 94 p. [In English].
7. Johnson, K., Smith, L., Williams, T. (2021). *Predicting Threats to Judges: A Multivariate Analysis*. Journal of Criminal Justice. Vol. 68(3). P. 217–234. DOI: 10.1177/1043986219890205 [In English].
8. Van Aaken, A. (2021). *The Judiciary Under Threat: Political Influences on Judicial Independence in Transition Countries*. European Journal of Law and Economics. Vol. 52(2). P. 189–216. DOI: 10.1007/s10657-021-09701-w [In English].
9. *Basic Principles of the Independence of the Judiciary, adopted by the UN General Assembly resolutions 40/32 and 40/146 of November 29 and December 13, 1985*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201#Text (Accessed: 04/15/2025). [In Ukrainian].
10. *Bangalore Principles of Judicial Conduct of May 19, 2006*. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67#Text (Accessed: 04/15/2025). [In Ukrainian].
11. *Recommendation CM/Rec(2010)12 of the Committee of Ministers of the Council of Europe to member states on judges: independence, efficiency and responsibilities*. U Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38#Text (Accessed: 15.04.2025). [In Ukrainian].
12. Opinion No. 1 (2001). *Of the Consultative Council of European Judges to the Committee of Ministers of the Council of Europe on standards of judicial independence and the irremovability of judges*. Retrieved from: https://court.gov.ua/userfiles/visn_1_2001.pdf (Accessed: 15.04.2025). [In Ukrainian].
13. U.S. Marshals Service. *Judicial Security Division Annual Report 2024*. Washington D.C., 2025. 56 p. [In English].
14. *Ministero della Giustizia*. La protezione dei magistrati antimafia: rapporto annuale. Roma, 2024. 87 p. [In Italy].
15. Müller, S. (2020). *The German Model of Judicial Protection: Risk Assessment and Graduated Response*. European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice. Vol. 28(1). P. 42–61. DOI: 10.1007/s12027-019-00564-y [In English].
16. *Israeli Ministry of Justice*. Court Security in a High-Threat Environment: Best Practices. Tel Aviv, 2023. 108 p. [In English].
17. *Programa de Protección de Jueces y Magistrados de Colombia*. Informe de actividades 2020–2024. Bogotá, 2024. 123 p. [In Spain].
18. Huzela, M. (2023). *Ways to solve the problem of preventing criminal offenses against individual participants in criminal proceedings in Ukraine*. Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Series: “Legal Sciences”, No. 2 (38). P. 200–208. Retrieved from: <https://doi.org/10.23939/law2023.38.200> [In Ukrainian].

Дата надходження статті: 25.04.2025 р.

Mykhailo HUZELA

Lviv Polytechnic National University,
Associate Professor of the Department
of International and Criminal Law
Teaching and Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education
Ph.D., Associate Professor
mykhailo.v.huzela@lpnu.ua
ORCID: 0000-0002-2254-6990

**COUNTERACTION AND PREVENTION OF CRIMINAL-UNLAWFUL ENCOURAGEMENTS
AGAINST JUDGES DURING THEIR ADMINISTRATION OF JUSTICE
IN CRIMINAL PROCEEDINGS: DOMESTIC REALITIES AND FOREIGN EXPERIENCE**

The article examines the key features of prevention and prevention of criminal-unlawful attacks on judges as participants in criminal proceedings during their administration of justice, in particular, at the stage of their issuing court decisions in criminal proceedings, in the context of ensuring their safety. Based on the study of foreign experience on ways to solve the specified problem in the criminal process, it was stated that the key features of criminal-unlawful attacks on judges are: physical attacks, psychological impact, attacks on property, attacks of an information and technological nature, etc.

The author identifies the main factors that determine the vulnerability of judges to criminal and unlawful influence, analyzes typical forms of criminal and unlawful attacks on judges, their cause-and-effect mechanism. The article examines the regulatory and legal framework for ensuring the safety of judges in Ukraine and international legal standards in this area. A comprehensive approach to the formation of a multi-level system of protection of judges is proposed, which includes institutional, organizational, legal and technical measures to prevent criminal and unlawful attacks. Special attention is paid to the issues of early detection of threats of possible attacks and effective response to them.

The analysis of international experience in the prevention and prevention of criminally unlawful attacks on judges in criminal proceedings conducted in the article is invaluable for the urgent need to improve the institution of preventing the commission of criminal offenses against judges, since today in Ukraine there is an urgent need to develop an effective system of protection and defense of the analyzed participants in criminal proceedings, given the practical absence of an effective mechanism for implementing the relevant legislation. Based on the analysis of examples of international experience in the prevention and prevention of criminally unlawful attacks on judges during their administration of justice in criminal proceedings, legislative recommendations have been formulated to improve the system for ensuring the safety of judges in Ukraine.

Keywords: protection of judges, safety of judges, criminal proceedings, criminally unlawful attack, criminal offense, prevention of criminal offenses, prevention of criminal offenses, justice, judicial power.